

KOMUNIKAT

W związku z pytaniami kierowanymi do Polskiej Komisji Akredytacyjnej dotyczącymi dokonywanych przez Komisję ocen programowych, a także ocen instytucjonalnych wprowadzonych *ustawą z dnia 18 marca 2011 r. o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym, ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki oraz o zmianie niektórych innych ustaw* (Dz. U. Nr 84, poz.455), a w szczególności wymagania od uczelni podczas oceny programowej formułowania już w bieżącym roku akademickim raportów samooceny dotyczących kształcenia prowadzonego na danym kierunku i poziomie studiów według nowych wzorów, Komisja wyjaśnia, iż:

- przywołana wyżej ustawa ustalająca nowy zakres kompetencji Komisji oraz rozporządzenia wydane na jej podstawie, w szczególności rozporządzenie dotyczące ogólnych warunków ocen programowych i instytucjonalnych, nie zawierają przepisów, które zawieszałyby działalność Komisji w tym zakresie na okres dostosowywania się uczelni do nowych wymagań sformułowanych w tych przepisach, lub zwalniałyby Komisję z obowiązku dokonywania ocen według unormowań w nich zawartych;

- Komisja musiała zatem dostosować zarówno przepisy wewnętrzne jak i procedury do nowej rzeczywistości prawnej. Uczyniła to w sposób, który minimalizuje skutki wprowadzania tak radykalnych zmian w zasadach kształcenia w szkołach wyższych, mających wpływ na obszar jej działania, bez ustalenia przepisów przejściowych dla Komisji, pozwalających na stopniowe dostosowywanie się jej do zmieniających się warunków prawa;

- dokonując oceny jakości kształcenia na kierunkach i poziomach studiów, zwanej obecnie oceną programową, Komisja uwzględnia sytuację, w jakiej znajdują się uczelnie, w których odbywa się ocena. Brany jest pod uwagę fakt, iż na opracowanie efektów kształcenia zgodnych z wymaganiami Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego uczelnie mają czas do 30 września b.r., a nowe wymagania dotyczące minimum kadrowego będą obowiązywać dopiero od roku akademickiego 2012/2013. Wprawdzie zarówno wzór raportu samooceny jak i wzór raportu z wizytacji musiały zostać dostosowane do wprowadzonych w życie przepisów ustalających kompetencje Komisji i ogólne warunki przeprowadzania oceny programowej, jednakże w bieżącym roku akademickim zespoły oceniające, dokonując oceny programowej, mają na uwadze określony w art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 18 marca 2011 r. obowiązek uczelni do zapewnienia studentom możliwości kontynuacji kształcenia rozpoczętego w roku akademickim 2011/2012 i latach wcześniejszych, aż do zakończenia pełnego cyklu, według programów opracowanych na podstawie przepisów obowiązujących przed dniem wejścia w życie tej ustawy. Zatem nie dokonują oceny spełnienia wymagań KRK, ale jedynie stopień przygotowania do ich wprowadzenia. Nie ma to wpływu na wydawaną ocenę jakości kształcenia, ale ma pomóc uczelni w przeprowadzaniu tego procesu;

- Komisja nie podziela opinii, że badanie efektów kształcenia powinno być przeprowadzane dopiero po 1 października 2012 r. to jest wówczas, gdy upłynie okres na dostosowanie się do KRK i opracowanie efektów kształcenia w określony w nich sposób.

Do tego czasu Komisja, mając na względzie postanowienie art. 29 ust.1 wyżej wspomnianej ustawy, a zatem także wymagania sformułowane w standardach kształcenia dla danego kierunku studiów, podobnie jak w latach ubiegłych weryfikuje efekty kształcenia dla ocenianego kierunku i poziomu studiów oraz specjalności, jeśli są w ramach kierunku prowadzone, określone przez uczelnię w sylwetce absolwenta, a także w programach poszczególnych przedmiotów. Należy przypomnieć, że efekty kształcenia w rozumieniu nabycia wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, nie są pojęciem nowym, bowiem pojawiły się - choć w zarysie dość ogólnym i niepełnym - w standardach kształcenia dla poszczególnych kierunków studiów już w 2002 r., a wyraźnie określone zostały

w standardach wprowadzonych w 2007 r. Sylwetki absolwentów w nich określone obligowały jednostkę uruchamiającą i prowadzącą kształcenie do wskazania jaką wiedzę, umiejętności i kompetencje posiadać powinien absolwent danego kierunku (standardy zawierają różne, ale jednoznaczne określenia np. „absolwent posiada wiedzę”, „posiada umiejętności”, „umie i rozumie” „jest przygotowany do podjęcia pracy w” itp.). Znalazło to odzwierciedlenie w określonym przez Komisję wzorze raportu z wizytacji stosowanym i znanym uczelniom od 2008 r., zatem Komisja dokonując oceny programowej w bieżącym roku akademickim bada efekty kształcenia, które uczelnie zobligowane były określić przed wydaniem przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego rozporządzenia w sprawie KRK;

- Komisja zwraca uwagę, że przed 1 października 2011 r. tj. przed wejściem w życie wyżej wspomnianej ustawy, badała wszystkie aspekty kształcenia odzwierciedlone w obecnie obowiązujących przepisach, do których dostosowane zostały nowe wzory raportów, w tym również formułowaną i realizowaną koncepcję kształcenia, oceniając m.in. zdefiniowane przez uczelnię efekty kształcenia, ich zgodność ze standardami i realizowanym programem (cz. II.2.4 obowiązującego poprzednio wzoru raportu powizytacyjnego) oraz funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia, oceniając m.in. czy dokonywane są okresowe przeglądy planów i programów studiów pod kątem spójności ich konstrukcji i treści z zamierzonymi efektami kształcenia (cz. III.1.2 tego raportu);

- Komisja nie podziela opinii, że na obecnym etapie wdrażania reformy uczelnie nie są przygotowane do poddania się ocenom instytucjonalnym, zatem nie powinny być one przeprowadzane.

§ 3 ust. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 lipca 2007 r. w sprawie standardów kształcenia dla poszczególnych kierunków oraz poziomów kształcenia, a także trybu tworzenia i warunków, jakie musi spełniać uczelnia, by prowadzić studia międzykierunkowe oraz makrokierunki (Dz. U. Nr 164, poz. 1166, z późn. zm.) stanowi, że „Uczelnia jest zobowiązana do zapewnienia wysokiej jakości kształcenia. W tym celu tworzy wewnętrzny system zapewnienia jakości”. Uczelnie miały zatem obowiązek wprowadzić takie systemy, a Komisja badała je i oceniała zwracając szczególną uwagę na ich kompleksowość i efektywność.

Komisja, jak stanowią przepisy, ma dokonywać oceny instytucjonalnej w jednostkach, w których m.in. oceniono jakość kształcenia na większości kierunków studiów, i żaden z nich w ciągu ostatnich 5 lat nie uzyskał oceny negatywnej, a jeśli któryś otrzymał ocenę warunkową - jej uzasadnieniem nie były zastrzeżenia do konstrukcji i funkcjonowania wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia. Uwzględniając fakt, że ustawa wprowadziła ocenę instytucjonalną już w roku akademickim 2011/2012, w którym weszła w życie, Prezydium Komisji postanowiło, iż pierwsze oceny instytucjonalne będą przeprowadzane w jednostkach, w których kierunki studiów były ocenione pozytywnie, a wyżej wymienione systemy zostały wdrożone i są doskonalone, zatem w takich, które w największym stopniu powinny być przygotowane do poddania się takiej ocenie.